

DES1102

ประวัติศาสตร์ศิลป์

History of Art

สัปดาห์ที่ 1 • บทนำรายวิชา
ผศ. ดร. ภาณุ พัฒนปณิธิพงศ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

แนะนำรายวิชา

ข้อมูลรายวิชา

รหัสวิชา

DES1102 ประวัติศาสตร์ศิลป์ (History of Art)

หน่วยกิต

3(3-0-6) บรรยาย 3 ชม./สัปดาห์

ผู้สอน

ผศ. ดร. ภาณุ พัฒนปณิธิพงศ์ (panu.pa@ssru.ac.th)

ภาคเรียน

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2569 ชั้นปีที่ 1

เวลาเรียน

วันอังคาร 13:00–16:00 น. ห้อง 4704 อาคาร 47

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (CLOs)

เมื่อจบรายวิชานี้ นักศึกษาจะสามารถ...

1 CLO1

อธิบายพัฒนาการและแนวคิดของศิลปะแต่ละยุคได้

2 CLO2

วิเคราะห์ผลงานเชิงรูปแบบ เนื้อหา และบริบทได้

3 CLO3

เชื่อมโยงศิลปะในอดีตกับงานออกแบบร่วมสมัยได้

4 CLO4

สืบค้นและอ้างอิงข้อมูลวิชาการได้ถูกต้อง

5 CLO5

นำเสนอผลการค้นคว้าและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

6 CLO6

มีจรรยาบรรณวิชาการ เห็นคุณค่ามรดกวัฒนธรรม

การวัดและประเมินผล

โครงสร้างคะแนน 100 คะแนน

60

คะแนนเก็บสะสม

ทดสอบย่อย 10
ใบงานวิเคราะห์ 40
จิตพิสัย 10

20

สอบกลางภาค

เนื้อหาสัปดาห์ 1-7
(ก่อนประวัติศาสตร์ –
โรมันติก)

20

โปรเจกต์ไฟนอล

โปรเจกต์ “จากอดีตสู่การ
ออกแบบ” + นำเสนอ

เกณฑ์ตัดเกรดอิงเกณฑ์: $A = 86-100$ | $B = 74-77$ | $C = 62-65$ | $D = 50-53$ | $F = 0-45$

กติกาชั้นเรียน

ข้อตกลงร่วมกันในชั้นเรียน

1 เข้าเรียนตรงเวลา

สายเกิน 15 นาที ถือว่ามาสาย ขาดเกิน 20% ไม่มีสิทธิ์สอบ

2 อ้างอิงทุกครั้ง

ทุกใบงานและรายงานต้องมีรายการอ้างอิง ห้ามคัดลอกโดยไม่อ้างอิง

3 ใช้ AI อย่างโปร่งใส

ใช้ช่วยค้นคว้าได้ แต่ต้องระบุ และต้องตรวจสอบขอเท็จจริงเอง

4 มีส่วนร่วมในการอภิปราย

การวิเคราะห์ผลงานร่วมกันคือหัวใจของวิชานี้

แบบทดสอบก่อนเรียน

Pre-test

- 20 ข้อ | ใช้เวลา 15 นาที
- ไม่มีผลต่อคะแนนเก็บ — ใช้วัดพื้นฐานก่อนเรียน
- ตอบตามความเข้าใจของตนเอง ไม่ต้องเปิดหนังสือ

จะทำแบบทดสอบชุดเดียวกันอีกครั้งปลายภาค เพื่อดูพัฒนาการ

15

นาที

คำถามชวนคิด

ทำไมนักออกแบบ ต้องเรียนประวัติศาสตร์ศิลป์?

โลโก้ที่คุณเห็นทุกวัน ฟอนต์ที่คุณใช้ สีที่คุณเลือก — ล้วนมีรากมาจากที่ไหนสักแห่งในอดีต คนที่รู้ประวัติศาสตร์ ไม่ได้ลอก แต่ “หยิบยืมอย่างเข้าใจ” และสร้างสิ่งใหม่ได้เร็วกว่า

แนวคิดหลักที่ 1

ประวัติศาสตร์ศิลป์คืออะไร?

การศึกษาผลงานศิลปะในบริบทของเวลา สังคม และวัฒนธรรม — เพื่อเข้าใจว่ามนุษย์แต่ละยุค
มองโลกอย่างไร และแสดงออกผ่านรูปแบบใด

1

ไม่ใช่แค่...

ท่องจำชื่อศิลปิน ปี พ.ศ. และชื่อผลงาน

2

แต่คือ...

เข้าใจ “ทำไม” งานถึงมีหน้าตาแบบนั้นในยุคนั้น

3

และนำไปสู่...

การหยิบยืมอย่างเข้าใจ สู่งานออกแบบร่วมสมัย

แนวคิดหลักที่ 2

เครื่องมือหลัก: อ่านภาพ 3 ชั้น

1 รูปแบบ *Form*

สิ่งที่ “ตาเห็น”
เส้น สี แสงเงา องค์ประกอบ
วัสดุและเทคนิค

คำถาม: ฉันเห็นอะไร?

2 เนื้อหา *Content*

สิ่งที่ภาพ “เล่า”
เรื่องราว ตัวละคร
สัญลักษณ์และความหมาย

คำถาม: ภาพนี้เล่าเรื่องอะไร?

3 บริบท *Context*

สิ่งที่ “อยู่เบื้องหลัง”
ยุคสมัย ศาสนา การเมือง
ผู้ว่าจ้าง เทคโนโลยี

คำถาม: ทำไมต้องทำแบบนี้?

ลำดับสำคัญ — ต้องบรรยายก่อน ตีความทีหลัง นักศึกษาส่วนใหญ่มักข้ามขั้นที่ 1 ไปตีความเลย

ภาพรวม 15 สัปดาห์

เราจะเดินทางผ่านยุคสมัยใดบ้าง?

สัปดาห์ 2-4

โบราณ – ยุคกลาง

อียิปต์ • กรีซ-โรมัน • โกธิก

สัปดาห์ 5-7

เรอเนสซองส์ – โรแมนติก

มนุษยนิยม • บาโรก • นีโอคลาสสิก

สัปดาห์ที่ 8

สัปดาห์ที่ 8

เนื้อหาสัปดาห์ 1-7 (20 คะแนน)

สัปดาห์ 9-13

สมัยใหม่ – ร่วมสมัย

อิมเพรสชันนิสม์ • คิวบิสม์ • ป๊อปอาร์ต

สัปดาห์ 14-15

ตะวันออก – ไทย – นำเสนอ

ศิลปะจีน ญี่ปุ่น ไทย • โปรเจคไฟนอล

ใบกิจกรรมที่ 1: อ่านภาพด้วย 3 ชั้น

1. จับกลุ่ม 3-4 คน รับใบกิจกรรมที่ 1 พร้อมภาพผลงานศิลปะ 1 ชิ้น
2. ชั้นที่ 1 — รูปแบบ: บรรยายสิ่งที่ “ตาเห็น” เท่านั้น (เส้น สี องค์ประกอบ) ห้ามตีความ
3. ชั้นที่ 2 — เนื้อหา: ภาพนี้เล่าเรื่องอะไร ใครอยู่ในภาพ สัญลักษณ์ใดที่สังเกตเห็น
4. ชั้นที่ 3 — บริบท: เดว่าสร้างในยุคใด สังคมแบบไหน ใครน่าจะเป็นผู้ว่าจ้าง เพราะอะไร
5. เขียนคำตอบลงใบกิจกรรม — เน้นเหตุผลสนับสนุน ไม่ใช่ความถูกผิด
6. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ 1 นาที (สุ่ม 3 กลุ่ม) แล้วอาจารย์เฉลยที่มาของภาพ

เวลา

25 นาที

ส่งท้ายคาบ

ส่งใบกิจกรรมท้ายคาบ
(ไม่มีคะแนน — ฝึกวิธีวิเคราะห์)

งานมอบหมาย

ใบงานที่ 1: วิเคราะห์ผลงานศิลปะโบราณ

ทำนอกเวลาเรียน นำมาส่งต้นคาบสัปดาห์ที่ 3 • คะแนน 10 คะแนน (ผูกกับ CLO2, CLO4)

1 โจทย์

เลือกผลงานศิลปะยุคก่อนประวัติศาสตร์ อียิปต์ หรือเมโสโปเตเมีย 1 ชิ้น

2 สิ่งที่ต้องส่ง

เอกสาร A4 1-2 หน้า

- ภาพผลงาน + ข้อมูลพื้นฐาน
- วิเคราะห์ 3 ชั้น
- รายการอ้างอิง

3 เกณฑ์คะแนน

ความลึกของการวิเคราะห์ 50%
ความครบถ้วน 25%
การอ้างอิง/รูปแบบ 25%

กำหนดส่ง: ต้นคาบสัปดาห์ที่ 3 | ต้องมีรายการอ้างอิงอย่างน้อย 2 แหล่งที่น่าเชื่อถือ

สรุปคาบเรียน

- ประวัติศาสตร์ศิลป์ไม่ใช่การท่องจำปีและชื่อ แต่คือการเข้าใจว่า “ทำไมงานถึงหน้าตาแบบนั้น”
- เครื่องมือหลักของเราคือการอ่านภาพ 3 ชั้น: รูปแบบ (Form) → เนื้อหา (Content) → บริบท (Context)
- ศิลปะทุกยุคตอบสนองต่อสังคม เทคโนโลยี ศาสนา และอำนาจของยุคนั้น
- สัปดาห์หน้า: ศิลปะยุคก่อนประวัติศาสตร์และอารยธรรมโบราณ (เมโสโปเตเมีย-อียิปต์)